

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات تجدیدی - شهریور ۱۳۸۹

پاسخنامه

پایه :	۱	موضوع :	منطق ۱
تاریخ :	۸۹/۶/۲۷	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: منطق ۱، تألیف مرکز مدیریت حوزه

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریفی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریفی ۲ نمره)

تستی:

۱. قضیهٔ حملی به اعتبار موضوع به چه اقسامی تقسیم می‌شود؟ ج ۹۰ (ع: ۱: ۲)

أ. موجب - سالبه - شخصی - مهمله ☐

ب. جزئی - کلی ☐

ج. شخصی - طبیعی - مهمله - محصوره ☒

د. خبری - انشائی ☐

۲. اگر هریک از معانی لفظ، به وضع واضح باشد و وضعی بر وضع دیگر سبقت نگرفته باشد آن لفظ است. ج ۶۰ (ع: ۱: ۲)

أ. منقول ☐

ب. مرتجل ☐

ج. مشترک ☒

د. حقیقت و مجاز ☐

۳. قواعد کلی در جدل که مشهورات فراوانی از آنها استخراج می‌شود، چه نام دارد؟ د ۱۸۱

أ. وضع ☐

ب. مشهورات حقیقه ☐

ج. اولیات ☐

د. موضع ☒

۴. در استدلال مقابل چه مغالطه‌ای رخ داده است؟ «اهل ذوق و ادب خوب می‌فهمند نامی که برای این مؤسسه پیشنهاد شده است بسیار

زیبا و مناسب است.» أ ۱۷۳ (ع: ۱: ۱)

أ. تله‌گذاری ☒

ب. تکرار ☐

ج. توسل به جهل ☐

د. بستن راه استدلال ☐

تشریحی:

۱. اهداف اساسی تعریف چیست؟ ۷۲

أ. ارائه تصویری واضح و صحیح از معرف. ب. جدا کردن معرف از غیر آن به صورت تام و کامل.

۲. دلالت را تعریف کرده، اقسام آن را با ذکر مثال بیان کنید. ۵۵ (ع: ۱: ۲)

دلالت: حالت یک شیء به گونه‌ای که وقتی ذهن به آن علم پیدا کرد، بلافاصله به امر دیگری نیز منتقل شود.

اقسام دلالت: ۱. عقلی: منشأ آن عقل است مانند دلالت دود بر آتش. ۲. طبعی: عامل آن حالت طبیعی و روانی انسان است مانند دلالت تب بر

وجود عفونت. ۳. وضعی: رابطهٔ حکایت‌گری در آن مبتنی بر قرارداد و اعتبار بشری است.

۳. جنس قریب و بعید را تعریف کرده، برای هریک مثالی بزنید. ۸۲ (ع: ۲: ۳)

جنسی که بلافاصله بعد از یک کلی قرار می‌گیرد، جنس قریب است. جنسی که با یک یا چند واسطه، در بالای کلی دیگر قرار می‌گیرد، جنس

بعید است. (به عبارت دیگر، جنس قریب، تمام حقیقت مشترک بین افراد مختلف الحقیقه است (و جنس بعید، هر جنسی غیر از جنس قریب

است).

انسان ← حیوان (جنس قریب نسبت به انسان) ← جسم نامی (جنس بعید نسبت به انسان)

۴. مفاهیم جزئی و کلی را در مثال‌های زیر مشخص کنید. ۶۹ (ع: ۳: ۲)

- ا. قرآن: ج. جزئی
ب. کوه طلا: ج. کلی
ج. واجب الوجود: ج. کلی
د. توبه می‌کند: ج. کلی

۵. موارد خواسته شده را بنویسید. ۱۰۴-۱۰۰ (ع: ۳: ۲)

- ا. نقض موضوع «هیچ آهنی طلا نیست»:
ج. بعضی غیر آهن‌ها طلا هستند.
ب. عکس نقیض موافق «بعضی انسان‌ها سفید نیستند»:
ج. عکس مستوی «هیچ انسانی سنگ نیست»:
د. تداخل «بعضی انسان‌ها آزاده‌اند»:
ج. همه انسان‌ها آزاده‌اند.
ج. بعضی غیر سفیدها غیر انسان نیستند.
ج. هیچ سنگی انسان نیست.

۶. استقراء و گونه‌های مختلف آن را همراه با مثال تعریف کنید. ۱۱۷ (ع: ۱: ۱)

استقراء: حجتی است که در آن ذهن از قضایای جزئی، نتیجه‌ای کلی می‌گیرد.

استقراء: ۱. تام: بررسی و مطالعه همه افراد یک مجموعه و عرضه حکم کلی را گویند. مثلاً اگر بتوانیم همه افراد یک مدرسه را از نظر هوش استعداد سنجی کنیم. ۲. ناقص: بررسی موارد معدود و صدور حکم کلی که شامل افراد بررسی نشده هم می‌شود. مثل اینکه چند نفر از اهالی روستا را دارای صفت خاصی بدانیم سپس حکم کلی کنیم که همه مردم روستا آن صفت را دارند.

۷. روش‌های استنتاج در قیاس استثنائی انفصالی حقیقی را نام ببرید. ۱۳۲ (ع: ۱: ۲)

۱. اثبات مقدم برای استنتاج رفع تالی. ۲. اثبات تالی برای استنتاج رفع مقدم. ۳. رفع مقدم برای استنتاج اثبات تالی. ۴. رفع تالی برای استنتاج اثبات مقدم.

۸. اقسام مشهورات را نام برده، آنها را تعریف کنید. ۱۴۵ (ع: ۱: ۲)

مشهورات به معنی اعم: قضایایی که مورد قبول و اعتقاد همه یا بیشتر مردم یا اعتقاد بیشتری از دانشمندان یک علم است. مشهورات به معنای اخص (مشهورات صرف): باورهایی که عموم مردم به دلیل گرایشهای روانی، عواطف درونی و اموری از این قبیل آن را قبول دارند.

۹. اقسام «برهان انئی» را همراه با مثال بنویسید. ۱۴۹

۱. انتقال از وجود معلول به وجود علت، مثل انتقال از وجود روز به طلوع خورشید.
۲. انتقال از وجود معلولی به وجود معلول دیگر که علت هر دو یکی باشد مثل انتقال از وجود نور خورشید به حرارت خورشید.